

Gaat het eigenlijk wel goed met ‘onze staatsbank’ ABN AMRO?

Posted on 18 januari 2023 by Menno Tamminga

ABN Amro noemde zich jarenlang Dé Bank. Nu is het nog maar: een bank. Maar wel een bank om op te letten, want de aandelen van ABN Amro zijn voor 56 procent in handen van de Nederlandse staat. Tegen de huidige beurskoers is dat aandelenpakket 7,7 miljard euro waard. Dat is, om de gedachten te bepalen, de helft van de begroting van het ministerie van Defensie.

Dus als de financiële bestuurder van ABN Amro na een jaartje alweer vertrekt, is dat reden voor verwondering en zorg. Lars Kramer gaat zijn loopbaan buiten de bank voortzetten, meldde ABN Amro vorige week. In dat persbericht betuigt ABN Amro bestuursvoorzitter Robert Swaak zijn leedwezen (‘een groot verlies’), terwijl Kramer op zijn beurt zijn werkgever de hemel in prijst (‘alle ingrediënten voor succes aanwezig’). Na dit toneelspel voor twee heren blijf je achter met de vraag: waarom weg? Botert het persoonlijk niet?

‘Zuurpruim’

De verwondering en zorg over Kramers vertrek werden versterkt omdat een andere, kleinere bank, NIBC, juist op dezelfde dag aankondigde dat zij een nieuwe financieel directeur had gevonden. Wat een toeval: zij komt bij ABN Amro vandaan. De nieuwkomer is Claire Dumas, nu nog eindverantwoordelijk voor de verkoop en beheer van hypotheken. Het hypotheekbedrijf levert de stabiele inkomstenstroom die de basis is onder een bank. Geen spektakel, wel zekerheid.

Het tweevoudige vertrek op één dag roept de vraag op: gaat het daar wel goed met de bank en ‘ons’ aandelenbezit?

Dezelfde vraag had zich weken eerder ook opgedrongen, toen de vroegere hoofdeconoom van ABN Amro, Han de Jong, een kijkje in de keuken gaf. De Jong, een gerespecteerde econoom, schrijft inmiddels een eigen blog getiteld *Crystal Clear Economics*. Begin december beschreef hij een van de redenen zijn vertrek, drie jaar eerder.

De Jong had de nieuwe ‘duurzaamheidsstrategie’ van ABN Amro intern becommentarieerd. Hij vroeg zich onder meer af wie ging bepalen wat ‘duurzaam’ was en wat niet. Hij constateerde ook dat ABN Amro nieuwe risico’s op kredietverlening ging lopen waarmee de bank niet vertrouwd was, terwijl de bank zou stoppen met kredietverlening waarmee men juist bij uitstek vertrouwd was. Zijn toenmalige baas vond dat een ‘zure reactie waar hij niets mee kon’. Hij was ‘er klaar mee’. En Han de Jong met ABN Amro. Zijn opvolger, Sandra Phlippen, ook een gerespecteerd econoom, is een pleitbezorger van duurzaam financieren.

Botsende opvattingen over strategie komen natuurlijk wel vaker voor. Maar meestal worden ze niet openlijk uitgesproken. En topkader vertrekt wel vaker, maar niet twee op één dag. Als je de persoonlijke overwegingen terzijde schuift, zie je bij ABN Amro in zakelijk opzicht een patstelling. Wat is de oorzaak?

ABN Amro kwam in 2008 in handen van de overheid. Het kabinet BalkenendeVier nationaliseerde Fortis Nederland, waar ABN Amro deel van uitmaakte. Het was een van de vele, maar ook de duurste ingreep in de Nederlandse financiële sector om het acute vertrouwensverlies van spaarders in de kredietcrisis te keren. De overheid zei dat het aandeelhouderschap tijdelijk was. ABN Amro moest weer naar de beurs.

Dat gebeurde in 2015. De overheid verkocht toen het eerste pakket aandelen voor 17,75 euro per aandeel. De beursgang had de opmaat moeten zijn naar een snelle privatisering. Het liep anders. Het ABN Amro dossier laat zich lezen als een opeenvolging van persoonlijke tegenstellingen aan de top, gedoe over de invloed van het ministerie van Financiën, van missers in de bedrijfsvoering (witwasschandalen) en van het onvermogen om ambities in klinkende munt om te zetten.

Het vertrek van Kramer doet ook pijn omdat Nederlandse kandidaten steeds minder interesse hebben in topfuncties in de financiële wereld. De oer-Nederlandse Rabobank heeft een Belg aan het hoofd en een Fransman op de afdeling witwascontroles. De huidige ABN Amro-topman Swaak, een voormalige accountant, zei bij zijn benoeming in 2020 tegen Het Financieele Dagblad: 'Ik was niet zelf op het idee gekomen om ceo van ABN Amro te worden.'

En alsof de slechte arbeidsmarkt voor topkader nog niet genoeg is: jarenlang was de geldpolitiek van de ECB met de negatieve rente een nachtmerrie. De rentestijging nu is beter nieuws, maar de omslag op de huizenmarkt juist weer niet.

Wordt ABN Amro een verliespost?

De opvolger van Kramer als financieel directeur erft de patstelling van ABN Amro als 'staatsbank'. Als 'staatsbank' moet ABN Amro rekening houden met allerhande beperkingen die afbreuk doen aan de commerciële en strategische slagkracht, zoals relatief lage topbeloningen. Maar als de staat zijn handen van de bank zou aftrekken, kan ABN Amro wel eens in de meest kwetsbare categorie vallen: te klein voor tafellaken, te groot voor servet. Dé prooi voor buitenlandse opkopers.

Voor de belastingbetaler is er in dat laatste geval één troost. Het aandelenpakket van de overheid is zo groot dat een koper meteen de baas is. De koper moet daarvoor een premie betalen. Deze premie kan oplopen tot 30 procent. Dat zou de overnameprijs naar 19 euro per aandeel tillen.

Dan kan minister van Financiën Sigrid Kaag (D66) nog een profijtelijke transactie claimen: 10 miljard euro verdiend. Dan is ook meteen duidelijk dat er, op basis van cijfers van de Algemene Rekenkamer, nog een verlies resteert op de redding van ABN Amro in 2008: een verlies van meer dan 6 miljard euro.

Menno Tamminga *is een van de tientallen prominente auteurs van Wynia's Week.*

***De lezers maken Wynia's Week mogelijk, ook in 2023**. Doneren kan op verschillende manieren. Kijk **HIER**. Hartelijk dank!*